

PLAN WYNIKOWY dla klasy 1 gimnazjum

KRYTERIA SZCZEGÓŁOWE

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania			
	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
UCZEŃ				
Anthony de Mello <i>Orzeł królewski</i>	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza fabułę utworu na poziomie dosłownym, przedstawia się w kilku zdaniach 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega przerośny charakter utworu, przedstawia się w sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje wnioski wyjaśniające przerośne znaczenie tekstu, przedstawia się w sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej, stosując odpowiednie słownictwo 	<ul style="list-style-type: none"> zestawia tekst z przypowieścią jako gatunkiem literackim, wskazuje w utworze cechy przypowieści, redaguje krótki tekst, w którym dokonuje autoprezentacji
Jan Twardowski <i>Podziękowanie</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje formy pozwalające rozpoznać nadawcę i adresata wypowiedzi, wymienia elementy przyrody przywołane w utworze, wskazuje metafory dotyczące człowieka, krótko opisuje swoje otoczenie 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa i określa nadawcę i adresata wypowiedzi, wskazuje cechy przedstawionych składników przyrody, nazywa opisujące je środki językowe, próbuję przełożyć język metafor na znaczenia dosłowne, opisuje swoje otoczenie, stara się rozbudować wypowiedź 	<ul style="list-style-type: none"> określa relacje między nadawcą i adresatem, analizuje budowę epitetów, wyjaśnia ich funkcję w tekście, wyjaśnia znaczenia wynikające z metafor, opisuje swoje otoczenie, stosuje funkcjonalnie odpowiednie środki językowe 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje postawę nadawcy wobec świata, uogólnia wnioski dotyczące sposobu obrazowania przyrody, określa cechy opisanego świata, na podstawie metafor formułuje wnioski dotyczące natury człowieka, opisuje swoje otoczenie, wykorzystując wnioski z analizy tekstu
Hanna Kowalska- Pamięta <i>Pamiętnik jedyńaczki</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>świat przedstawiony</i>, wymienia bohaterów tekstu, krótko ich przedstawia, wskazuje w tekście określenia dotyczące wyglądu postaci, redaguje według wzoru krótki opis postaci 	<ul style="list-style-type: none"> wylicza elementy świata przedstawionego, określa relacje między bohaterami utworu, porządkuje określenia dotyczące wyglądu postaci według podanej zasady, redaguje samodzielnie opis postaci 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie <i>świat przedstawiony</i>, wskazuje narratora utworu, dostrzega tożsamość narratora i bohatera, uzupełnia określenia z tekstu własnymi propozycjami, redaguje rozwinięty opis postaci 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i określa elementy świata przedstawionego w tekście, określa własny stosunek do narratorki (bohaterki) utworu, uzupełnia i porządkuje określenia związane z wyglądem postaci według przyjętej przez siebie zasady,

				<ul style="list-style-type: none"> • redaguje opis postaci, stosuje bogate słownictwo nazywające i określające cechy wyglądu, stosuje porównania
<p><i>Być albo nie być?</i> Czasownik</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy, • wie, że czasownik jest odmianą częścią mowy, • rozpoznaje i tworzy formę osoby, liczby, rodzaju, czasu, • redaguje ogłoszenie według wzoru, • stosuje prawidłowo odmianę czasowników ruchu (<i>iść, wejść</i>) w czasie przeszłym 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia czasowniki nazywające czynności i stany, • rozpoznaje i tworzy stronę czynną i bierną, rozróżnia czasowniki przechodnie i nieprzechodnie, • redaguje samodzielnie krótkie ogłoszenie, • stosuje prawidłowo odmianę czasowników o poszerzonym temacie (<i>umieć, rozumieć</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia czasowniki w formie osobowej i nieosobowej, • odróżnia czasowniki dokonane od niedokonanych, określa aspekt czasownika, • redaguje ogłoszenie, stosując funkcjonalnie formy czasownika, • stosuje i prawidłowo zapisuje formy czasu przeszłego czasowników zakończonych na <i>-ąć</i> (<i>wziąć</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym wyróżnia się czasownik spośród wszystkich części mowy, • rozpoznaje i tworzy formy czasownika: osobę, liczbę, rodzaj, czas, stronę, aspekt, • redaguje ogłoszenie, stosując funkcjonalnie różnorodne formy czasownika, • stosuje prawidłowo odmianę trudnych czasowników
<p>Barbara Ciwoniuk <i>Igor</i> (fragment)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że epika to jeden z rodzajów literackich, • odtwarza własnymi słowami zawartość treściową fragmentu powieści, • wskazuje w tekście słownictwo typowe dla języka potocznego, • zna układ graficzny listu, • redaguje krótki list (tradycyjny i e-mail) w sytuacji nieoficjalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że obecność narratora stanowi główny wyróżnik epiki, • wymienia i określa elementy świata przedstawionego we fragmencie powieści, • odróżnia język potoczny od oficjalnego, • zna części kompozycyjne listu (tradycyjnego i internetowego), • redaguje rozwinięty treściowo list w sytuacji nieoficjalnej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę narratora w utworze epickim, • wskazuje narratora utworu, wyszukuje w tekście informacje pozwalające go przedstawić, • wskazuje sytuacje, w których posłuży się językiem nieoficjalnym i oficjalnym, • przekształca list z języka nieoficjalnego na oficjalny, zachowując jego zawartość treściową 	<ul style="list-style-type: none"> • wyróżnia i nazywa dwa typy narratora, określa cechy każdego z nich, • charakteryzuje narratora na podstawie jego wypowiedzi, • wskazuje różnice między językiem oficjalnym a nieoficjalnym, • ma świadomość odmiany mówionej i pisanej języka, • redaguje list (tradycyjny i internetowy) w sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej na ten sam temat
<p><i>W trybie natychmiastowym.</i> Tryby czasownika</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje formy trybu oznajmującego, rozkazującego, przypuszczającego czasownika, • wie, że tryb przypuszczający wyróżnia cząstka <i>-by</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i tworzy formy trybu oznajmującego, rozkazującego, przypuszczającego, • zna zasady pisowni cząstki <i>-by</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przekształca zdania, wykorzystując różne formy trybu czasownika, • zapisuje poprawnie cząstkę <i>-by</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje informacje, polecenia, prośby, przypuszczenia, stosując odpowiednie formy trybu, • zapisuje je zgodnie z zasadami ortografii

	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
Rafał Olbiński <i>Cała Polska czyta dzieciom</i> (plakat)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i nazywa elementy przedstawione na plakacie, tworzy dialog między postaciami przedstawionymi na plakacie 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega kontrast jako zasadę kompozycyjną plakatu, wstępnie omawia kompozycję plakatu, redaguje krótkie opowiadanie związane tematycznie z jednym z elementów plakatu 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega znaczenia wynikające z kontrastu, opisuje jeden z elementów przedstawiony na plakacie 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przenośne znaczenie elementów plakatu, formułuje przesłanie plakatu, formułuje wnioski oceniające plakat, uzasadnia je
<i>Wyobraża sobie Pani życie bez czytania?</i> – wywiad z Dorotą Terakowską	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie tekstu wymienia argumenty popierające tezę, wypowiada się na temat lektur szkolnych, redaguje według wzoru dedykację 	<ul style="list-style-type: none"> uzupełnia argumenty pisarki własnymi, wypowiada się na temat listy lektur szkolnych i podaje własne propozycje jej uzupełnienia, samodzielnie redaguje dedykację 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własny pogląd na temat tez przedstawionych w wywiadzie, przygotowuje wystawę ulubionych książek, ciekawie i oryginalnie formułuje treść dedykacji 	<ul style="list-style-type: none"> przygotowuje i przeprowadza ankietę, przygotowuje zestawy informacji na temat wystawionych książek, ciekawie i oryginalnie formułuje treść dedykacji wpisanej na odwrocie fotografii oraz do książki
Józef Baran <i>Sztuka dom</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście nazwy i określenia związane z teatrem, dzieli tekst na części kompozycyjne, wyodrębnia sceny, zbiera informacje na temat przeszłości swojej rodziny, odtwarza zawartość treściową i kompozycję życzeń 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje podobieństwa między teatrem a życiem, przedstawia zawartość tematyczną kolejnych scen, porządkuje informacje na temat swojej rodziny, według podanej zasady redaguje samodzielnie życzenia we wskazanej sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje znaczenia tekstu wynikające z zestawienia życia z teatrem, opisuje obrazy poetyckie związane z kolejnymi scenami, porządkuje informacje na temat swojej rodziny według ustalonej przez siebie zasady, redaguje życzenia we wskazanej sytuacji, stosuje odpowiednie formy grzecznościowe 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje zwięzłą wypowiedź na temat motywu życia jako teatru, wyjaśnia metaforyczne znaczenie tytułu, nazywa wartości związane z życiem przedstawionej rodziny, przedstawia informacje o przeszłości i tradycji swojej rodziny w wybranej przez siebie formie, samodzielnie redaguje życzenia z zachowaniem wszystkich cech językowych i kompozycyjnych tej formy wypowiedzi
Janina Porazińska <i>Kto mi dał skrzydła</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wie, że J. Kochanowski to jeden z najwybitniejszych pisarzy polskich, wyodrębnia z tekstu wydarzenia, 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kiedy żył i tworzył J. Kochanowski, układa chronologicznie wydarzenia z tekstu, 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi podać kilka informacji biograficznych z życia J. Kochanowskiego, wydobywa z tekstu informacje, na podstawie których można odtworzyć realia historyczne, 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi krótko wyjaśnić, dlaczego J. Kochanowski jest uznawany za jednego z najwybitniejszych pisarzy polskich,

	<ul style="list-style-type: none"> • przy pomocy nauczyciela redaguje streszczenie, korzystając z podanego planu wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie układa plan wydarzeń, na jego podstawie przy wsparciu nauczyciela redaguje streszczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje samodzielnie plan wydarzeń i streszczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie wprowadzenia i tekstu przedstawia J. Kochanowskiego jako twórcę, obywatela, gospodarza, • redaguje samodzielnie streszczenie, zachowuje wszystkie cechy tej formy wypowiedzi
Jan Kochanowski <i>Na dom w Czarnolesie</i>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje formy pozwalające rozpoznać nadawcę i adresata utworu, • wskazuje wersy zawierające prośby nadawcy 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia nadawcę i adresata utworu, • odtwarza w języku sobie współczesnym treść próśb nadawcy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje apostrofę jako środek poetycki wskazujący adresata, • korzysta z przypisów, • stara się przełożyć język utworu na wypowiedź współczesną 	<ul style="list-style-type: none"> • określa relacje między nadawcą i adresatem utworu, • na podstawie wypowiedzi nadawcy określa jego stosunek do życia i świata
Adam Mickiewicz <i>Na ścianach sopolcowskiego dworku</i>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta płynnie tekst, odtwarza swoimi słowami jego treść, • wymienia nazwy przedmiotów opisanych w utworze, gromadzi podstawowe słownictwo do opisu przedmiotu, • przy pomocy nauczyciela redaguje krótki opis przedmiotu 	<ul style="list-style-type: none"> • wylicza i określa elementy świata przedstawionego, • wskazuje w tekście środki opisujące przedmioty, gromadzi i porządkuje słownictwo do opisu, • stara się samodzielnie zredagować opis przedmiotu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia postacie historyczne wspomniane w tekście, podaje informacje na ich temat, • nazywa odczucia i emocje bohatera wywołane widokiem przedmiotów, • samodzielnie redaguje wyczerpujący opis przedmiotu 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie tekstu przedstawia i charakteryzuje wygląd wnętrza opisanego w utworze, • redaguje opis przedmiotu, stosuje bogate słownictwo nazywające cechy wyglądu
<i>Nie tylko ludzie i rzeczy.</i> Rzeczowniki	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy, • tworzy prawidłowe formy przypadków i liczby 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia rzeczowniki pospolite i własne, • określa i tworzy prawidłowe formy przypadków, liczby, rodzaju 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia rzeczowniki konkretne i abstrakcyjne, • potrafi wyodrębnić temat i końcówkę rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia kategorie nazywane rzeczownikami, • rozpoznaje rzeczowniki pospolite, własne, konkretne, abstrakcyjne, • określa i tworzy prawidłowe formy gramatyczne rzeczowników, • rozpoznaje temat i końcówkę rzeczownika
<i>Na przekór regułom.</i> Trudne formy rzeczownika	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że istnieją rzeczowniki odmieniające się według odmiennych reguł, • stosuje prawidłowe formy rzeczowników <i>przyjaciel, rok</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zna rzeczowniki odmieniające się tylko w liczbie mnogiej, • stosuje ich prawidłowe formy 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje prawidłowe formy rzeczowników typu <i>sędzia, oczy, Amerykanin</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje prawidłowo wszystkie formy rzeczowników o trudnej odmianie

	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
Ewa Przybylska <i>Dzień kolibra</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wie, że rzeczywistość przedstawiona w utworze ma charakter fikcyjny, rozróżnia świat rzeczywisty i fikcyjny, opowiada własnymi słowami treść utworu, przy niewielkiej pomocy redaguje opowiadanie o dalszych losach bohatera, wymyśla tytuł opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia pojęcie <i>fikcja literacka</i>, wskazuje fragmenty, na podstawie których można scharakteryzować bohatera, samodzielnie redaguje opowiadanie o dalszych losach bohatera, wprowadza dialogi 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie tekstu potrafi wskazać związki między światem rzeczywistym i fikcyjnym, komentuje zachowanie, reakcje, myśli bohatera, nazywa jego emocje, redaguje opowiadanie zawierające dialogi i opisy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega fikcja realistyczna, wskazuje w tekście przykłady realistycznych elementów świata przedstawionego, porównuje emocje bohatera z własnym doświadczeniem, formułuje uogólnienia w postaci wniosków, redaguje twórcze opowiadanie zakończone puentą
Tomek Tryzna <i>Panna Nikt</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i krótko omawia elementy świata przedstawionego, opowiada o wybranym wydarzeniu, określa rolę każdej z bohatererek biorącej w nim udział 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje narratora, dostrzega subiektywny charakter narracji, odtwarza i nazywa emocje bohatererek, ujawniające się w głównym wydarzeniu tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje realistyczny charakter świata przedstawionego, charakteryzuje bohaterki na podstawie ich działania i wypowiedzi, wstępnie je ocenia 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje elementy świata przedstawionego, podkreślając realizm konwencji i subiektywizm narracji, określa, komentuje i ocenia relacje łączące obie bohaterki utworu
<i>Opisywać i oceniać?</i> Przymiotniki	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przymiotniki wśród innych części mowy, podaje przykłady przymiotników, wie, że niektóre przymiotniki mają trudną odmianę 	<ul style="list-style-type: none"> wie, na jakie pytania odpowiada przymiotnik, wie, przez jakie formy się odmienia, stara się prawidłowo stosować niektóre trudne formy odmiany przymiotnika 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że przymiotnik podlega stopniowaniu, zna stopnie przymiotnika, stosuje prawidłowe formy stopniowania przymiotników trudnych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje prawidłowe formy gramatyczne przymiotnika, stosuje różne sposoby stopniowania, stosuje prawidłową odmianę i stopniowanie trudnych form przymiotnika
Antoine de Saint-Exupéry <i>Mały Książę</i>	<ul style="list-style-type: none"> wylicza etapy wędrówki bohatera, opowiada przebieg jednego z nich, łączy nazwy miejsc z odpowiednimi postaciami, porządkuje informacje przedstawiające tytułowego bohatera, rozpoznaje narratora utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje etapy wędrówki, wskazuje ich cechy wspólne, przedstawia wygląd i zajęcia bohaterów utworu, przedstawia tytułowego bohatera, określa i przedstawia narratora utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przyczyny podjęcia wędrówki, określa jej cel, krótko charakteryzuje bohaterów, opisuje wygląd tytułowego bohatera, charakteryzuje narratora utworu, 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega symboliczny charakter wędrówki, podaje przykłady podobnego motywu z innych utworów, ocenia bohaterów, wskazuje fantastyczne i realistyczne elementy związane z tytułowym bohaterem,

	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem definicję symbolu, • wypisuje cytaty dotyczące przyjaźni, • formułuje krótko własną opinię na temat utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie definicji wyjaśnia pojęcie symbolu, • komentuje cytaty dotyczące przyjaźni, • formułuje własną ocenę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy utworu, którym można przypisać symboliczne znaczenia, • rozwija myśli zawarte w cytatach dotyczących przyjaźni, • formułuje ocenę utworu, uzasadnia ją argumentami 	<ul style="list-style-type: none"> • określa relacje łączące narratora z głównym bohaterem, nazywa uczucia, emocje narratora związane z postacią głównego bohatera, • określa symboliczne znaczenia elementów świata przedstawionego w utworze, • na podstawie cytatów wyjaśnia, jak rodzą się więzi przyjaźni, • bierze aktywny udział w forum dyskusyjnym na temat utworu
Wiktor Gomułcki <i>Wspomnienia niebieskiego mundurka</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje elementy tekstu, na podstawie których można określić czas i realia wydarzeń, • odszukuje w podanych źródłach informacje o przywołanych w tekście postaciach biblijnych, • korzystając z wzoru, zapisuje dialog 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje opisaną rzeczywistość szkolną z własnym doświadczeniem, • wyjaśnia, kim były biblijne postaci przywołane w tekście, • samodzielnie zapisuje krótki dialog 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje wnioski wynikające z porównania, • wyjaśnia, z czego wynika skonstrastowanie bohaterów utworu, • zapisuje rozbudowany dialog 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje i ocenia atmosferę panującą w opisanym szkole, zestawia ją z własnymi doświadczeniami szkolnymi, • wymienia pary bohaterów z innych utworów literackich lub filmowych przedstawionych w podobny sposób, • zapisuje dialog, korzystając z wszystkich graficznych sposobów zapisu
<i>Jak się uczyć, żeby odnieść sukces?</i> Przystówki	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje przystówki wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, co nazywają i na jakie pytania odpowiadają przystówki 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, od jakich części mowy tworzone są przystówki 	<ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo stopniuje przystówki
Stefan Żeromski <i>Szyfowe prace</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada własnymi słowami przebieg wydarzeń, • przedstawia głównego bohatera fragmentu, • podaje z tekstu przykłady obrazujące proces rusyfikacji, • opowiada treść mitu o Syzyfie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia wydarzenia przedstawione we fragmencie, • wstępnie charakteryzuje głównego bohatera fragmentu, • opowiada o sposobach funkcjonowania szkoły przedstawionej w utworze, • wyjaśnia symboliczne znaczenia mitu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa napięcie emocjonalne kolejnych wydarzeń, • charakteryzuje postawę życiową głównego bohatera fragmentu, • wymienia sposoby rusyfikacji opisane we fragmencie, • wyjaśnia przenośne znaczenie tytułu powieści 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje zachowanie bohaterów związane z kolejnymi wydarzeniami, • porównuje i próbuje ocenić postawy życiowe postaci przedstawionych we fragmencie, • przedstawia i komentuje sposoby przeciwstawiania się rusyfikacji, • wyjaśnia sposób i cel nawiązania powieści do mitu

	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
Stefan Żeromski <i>Dzienniki</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> określa tematy kolejnych notatek w dzienniku, opowiada w trzeciej osobie wybrany fragment 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje ogólny wniosek dotyczący tematyki dziennika jako gatunku, wskazuje elementy biografii autora, które można rozpoznać w <i>Syzyfowych pracach</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy dziennika jako gatunku, wstępnie charakteryzuje autora dziennika 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co odróżnia dziennik od utworów literatury pięknej, charakteryzuje autora dziennika z dwóch różnych punktów widzenia
Aidan Macfarlane, Ann MacPherson <i>Dziennik nastolatka</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> w formie kartki z dziennika relacjonuje wydarzenie ze swojego życia 	<ul style="list-style-type: none"> w formie kartki z dziennika relacjonuje spotkanie z inną osobą, przedstawia ją 	<ul style="list-style-type: none"> w formie kartki z dziennika pisze o swoich planach i marzeniach 	<ul style="list-style-type: none"> w formie kartki z dziennika wyraża swoje opinie na wybrany przez siebie temat
<i>Czworo oczu lepsze niż dwoje.</i> Liczebniki	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje liczebnik wśród innych części mowy, wie, co określają liczebniki, wie, że niektóre liczebniki mają trudną odmianę 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje liczebniki główne i porządkowe, stosuje prawidłowo ich formy, stara się prawidłowo stosować niektóre trudne formy odmiany liczebnika 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kiedy należy użyć liczebników zbiorowych, stosuje prawidłowo ich formy, stosuje prawidłowe trudne formy odmiany liczebnika 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje prawidłowe formy liczebników ułamkowych i nieokreślonych, stosuje prawidłową odmianę liczebników wielowyrzowych, stosuje prawidłową odmianę trudnych form liczebnika
Julian Tuwim <i>Nauka</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje cytaty związane z różnymi dziedzinami nauki, wskazuje wyrazy i formy pozwalające rozpoznać osobę mówiącą 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa dziedziny nauki przywoływane w wierszu, określa czas, ustala, czego dotyczy przeszłość, teraźniejszość, przyszłość 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia dosłowne i uogólnione znaczenie tytułu, charakteryzuje osobę mówiącą na podstawie jej wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega ironię w sposobie wypowiedzi podmiotu, ustala, czego dotyczy ironia
Adam Bahdaj <i>Telemach w dżinsach</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy świata przedstawionego w utworze, wskazuje i przedstawia bohaterów utworu, określa temat rozmowy bohaterów, wypisuje cytaty, które uważa za ważne dla tematu, redaguje prostą instrukcję dotyczącą konkretnych działań 	<ul style="list-style-type: none"> omawia elementy świata przedstawionego w utworze, zaznacza fragmenty, na podstawie których można scharakteryzować bohaterów, odtwarza własnymi słowami myśli zawarte w cytatach, próbuje je komentować, 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega motyw wędrówki, wyjaśnia jego związek z problem poruszonym w rozmowie bohaterów, charakteryzuje bohaterów, porównuje ich, odtwarza refleksje bohaterów na temat rodzajów szczęścia, próbuje je komentować, 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady innych utworów literackich, w których występuje motyw wędrówki, wyjaśnia jego symboliczne znaczenia, określa cele życiowe każdego z bohaterów, rozwija myśli bohaterów na temat szczęścia własnymi refleksjami,

		<ul style="list-style-type: none"> • redaguje instrukcję dotyczącą konkretnych działań, uwzględnia ich kolejność 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje instrukcję na temat: <i>Jak osiągnąć szczęście?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • redaguje instrukcję na temat: <i>Jak osiągnąć szczęście?</i>, zachowuje jednolitą formę czasowników
Jakow Swiet <i>Kolumb</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia krótko postać Krzysztofa Kolumba, • wybiera informacje do notatki, redaguje notatkę, 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia okoliczności odkrycia dokonanego przez Kolumba, • porządkuje informacje do notatki, redaguje notatkę 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, na czym polega wielkość dokonań Kolumba, • redaguje notatkę, tytułuje ją 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje podane oceny postaci Kolumba, • redaguje notatkę, proponuje jej funkcjonalny zapis graficzny
„ <i>Wieczni zastępcy</i> ”. Zaimki	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że zaimki mogą zastępować różne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zaimki wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zaimki ze względu na część mowy, którą zastępują, stosuje je w wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje zaimki ze względu na funkcję, jaką pełnią, stosuje je w wypowiedziach
Konstanty Ildelfons Gałczyński <i>Teatrzyk „Zielona Gęś” ma zaszczyt przedstawić „Zakrycie Ameryki”</i>	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega tematyczny związek utworu z postacią Kolumba i jego dokonaniem 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje cechy utworu łączące go z formami dramatycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega w tekście humor, wskazuje jego przykłady 	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega absurd, podaje jego przykłady
Marek Kamiński <i>Razem na biegun</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje motyw wędrówki na poziomie dosłownym, określa jej trasę, • wybiera z tekstu materiał językowy do opisu bieguna, • układa pytania, które chciałby zadać autorom zapisków, • korzystając z podanego wzoru, redaguje gratulacje 	<ul style="list-style-type: none"> • określa motywy i cele wędrówki bohaterów pojmowanej dosłownie, • opisuje wygląd bieguna, • porównuje zapiski obu bohaterów, wskazuje podobieństwa, • samodzielnie redaguje gratulacje we wskazanej sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przenośne znaczenia wędrówki bohaterów • wylicza umiejętności pomocne przy zdobywaniu bieguna, • porównuje zapiski obu bohaterów, wskazuje różnice, • redaguje gratulacje w samodzielnie wymyślonej sytuacji 	<ul style="list-style-type: none"> • określa motywy i cele wędrówki bohaterów pojmowanej przenośnie, • podaje dosłowne i metaforyczne znaczenia pojęcia <i>biegun</i>, • formułuje tezę dotyczącą sensu podjęcia wyprawy przez bohaterów, popiera ją argumentami, • redaguje gratulacje, dołącza do nich życzenia
Wisława Szymborska <i>Nic dwa razy</i>	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega, że temat wiersza związany jest z przemijaniem, • rozpoznaje podmiot liryczny w utworze, • dostrzega zestawienie życia ze szkołą 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i przytacza tezę zawartą w utworze, • określa podmiot liryczny na podstawie jego wypowiedzi, • dostrzega związek z utworem Tuwima 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje z tekstu przykłady argumentów uzasadniających tezę, • odtwarza opinie osoby mówiącej na temat życia, • wyjaśnia znaczenia wynikające z zestawienia życia ze szkołą 	<ul style="list-style-type: none"> • odczytuje poetyckie przesłanie na temat życia, • ustosunkowuje się do opinii osoby mówiącej w wierszu, • wskazuje paradoks, wyjaśnia wynikające z niego znaczenia

	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
Jan Parandowski <i>Przygody Odysusza</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia kolejne przygody bohatera, tytułuje je, przypomina przyczyny tułaczki Odysusza, wydobywa z tekstu informacje służące przedstawieniu Odysusza, na ich podstawie przedstawia bohatera, nazywa kilka cech charakteru Odysusza, redaguje krótką charakterystykę postaci według wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza trasę wędrówki Odysusza, wymienia sprzymierzeńców i wrogów Odysusza, gromadzi i porządkuje materiał językowy do opisu wyglądu Odysusza, wskazuje przykłady zachowania, postępowania bohatera, na ich podstawie nazywa cechy jego charakteru, samodzielnie redaguje krótką charakterystykę postaci 	<ul style="list-style-type: none"> łączy nazwy krain z odpowiednimi postaciami, wyjaśnia, kim one są, wyjaśnia, kto i w jaki sposób wpływał na losy Odysusza, opisuje wygląd Odysusza, nazywa cechy charakteru Odysusza, dzieli je na wady i zalety, redaguje charakterystykę postaci, wykorzystuje cytaty, 	<ul style="list-style-type: none"> wie, kim był aoida; wciela się w rolę aoidy, opowiada o wybranej przygodzie Odysusza, rozumie pojęcie <i>homo viator</i>, wyjaśnia zasadność używania go w odniesieniu do Odysusza, opisuje wygląd Odysusza z punktu widzenia wybranej postaci, nazywa cechy charakteru Odysusza, wskazuje, którą uważa za najbardziej istotną, uzasadnia swą opinię, redaguje wyczerpującą charakterystykę postaci, zawiera w niej własną ocenę
Herbert George Wells <i>Wehikuł czasu</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> określa, o jakim rodzaju wędrówki opowiada fragment powieści, wymyśla dalszy ciąg opowieści 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia bohatera – narratora utworu, decyduje, czy sam chciałby odbyć wędrówkę w czasie, uzasadnia swoje zdanie 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia wrażenia doznawane przez bohatera w czasie wędrówki, przedstawia zagrożenia i korzyści płynące z możliwości podróżowania w czasie 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia i nazywa emocje bohatera, wskazuje ich źródła i przyczyny, przedstawia argumenty potwierdzające opinię na temat zagrożeń i korzyści podróżowania w czasie
<i>Odyseja językowa.</i> Trudne zaimki	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnie dłuższych i krótszych form zaimków 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnie zaimków względnych i dzierżawczych 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnie zaimków wskazujących 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnie wszystkich form zaimków
Adam Mickiewicz <i>Koncert wieczorny</i>	<ul style="list-style-type: none"> nazywa miejsca, w których odbywa się nietypowy koncert, wskazuje w tekście epitety, wie, że uosobienie i ożywienie to rodzaje przenośni, wie, że język utworu lirycznego cechuje się obecnością różnych środków poetyckich 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nietypowych muzykantów i instrumenty, na których grają, wskazuje w tekście porównania, wskazuje w tekście przykłady uosobienia i ożywienia, 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście wyrazy dźwiękonaśladowcze, zaznacza wersy, w których występuje instrumentacja głoskowa, określa funkcję epitetów i porównań, 	<ul style="list-style-type: none"> omawia efekty uzyskane dzięki wyrazom dźwiękonaśladowczym i instrumentacji głoskowej, wyodrębnia obrazy poetyckie, opisuje je, wyjaśnia, na czym polega przenośnia, wskazuje w tekście różne jej rodzaje i nazywa je,

		<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i nazywa podstawowe środki poetyckie 	<ul style="list-style-type: none"> wie, czym jest hiperbola i peryfraza, wskazuje przykłady w tekście, określa funkcję podstawowych środków poetyckich 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje znaczenia wynikające ze środków poetyckich
Artur Szlosarek <i>O pięknie</i>	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własnymi słowami sytuację liryczną, podaje przykłady rzeczy, zjawisk, które uważa za piękne, korzystając z wzoru, redaguje ogłoszenie 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje podmiot liryczny i bohatera lirycznego utworu, wyjaśnia, czym dla osoby mówiącej w wierszu jest piękno, redaguje ogłoszenie podające podstawowe informacje 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza myśli i refleksje osoby mówiącej, zna pojęcie <i>estetyka</i>, wyjaśnia jego znaczenie, redaguje ogłoszenie, stosuje środki językowe wpływające na odbiorcę 	<ul style="list-style-type: none"> określa postawę wobec świata osoby mówiącej, komentuje podane cytaty na temat piękna, redaguje ogłoszenie zgodnie ze wszystkimi cechami tej formy wypowiedzi
Rafał Malczewski <i>Pogodne życie</i> (reprodukcja obrazu)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy przedstawione na obrazie, proponuje przysłowki i przymiotniki, które można wykorzystać przy określeniu nastroju miejsca przedstawionego na obrazie, nazywa barwy wykorzystane na obrazie, wskazuje elementy świata związane z określonymi barwami, rozpoznaje i wskazuje elementy przedstawione symetrycznie 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje elementy przedstawione na obrazie, określa nastrój przedstawionego miejsca, określa kolorystykę obrazu, wskazuje elementy widoczne z bliska i z oddali 	<ul style="list-style-type: none"> proponuje epitety, porównania, które można by wykorzystać przy opisie elementów obrazu, wyjaśnia, czym kieruje się odbiorca przy określaniu nastroju, komentuje wrażenia wywołane kolorystyką obrazu, dostrzega perspektywę, określa punkt widzenia, z jakiego został przedstawiony widok 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy krótką wypowiedź, w której określa temat obrazu i opisuje elementy przedstawionego świata, wskazuje malarskie środki tworzące nastrój, rozpoznaje zasadę, według której dobrane zostały barwy, omawia kompozycję obrazu, wskazuje jej najważniejsze zasady
<i>Och! Jaki piękny świat! Czyż nie zachwyca?</i> Wykrzykniki i partykuły	<ul style="list-style-type: none"> wie, że wykrzykniki i partykuły to nieodmierne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> wie, co można wyrazić za pomocą wykrzykników, stosuje zasady interpunkcyjne przy ich zapisie 	<ul style="list-style-type: none"> wie, co można wyrazić za pomocą partykuł, stosuje je w swych wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje prawidłowo i funkcjonalnie wykrzykniki i partykuły w swych wypowiedziach
Jostein Gaarder <i>Świat Zofii</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia bohaterkę utworu, szuka w podanych źródłach wyjaśnienia słowa <i>filozofia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jaki sposób bohaterka poznaje tajniki filozofii, wyjaśnia znaczenie słowa <i>filozofia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje, kim jest filozof, wymienia wyróżniające go cechy, wypisuje z tekstu pytania o charakterze filozoficznym 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie tekstu wyjaśnia, czym cechuje się postawa filozofa wobec świata, układa samodzielnie pytania o charakterze filozoficznym

	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
Wisława Szymborska <i>Jarmark cudów</i>	<ul style="list-style-type: none"> wylicza konkretne zjawiska przedstawione w wierszu, dostrzega związek z tekstem J. Gaardera, wskazuje zwroty z języka potocznego 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia sposób ich przedstawienia, określa związek z tekstem Gaardera, wskazuje zwroty charakterystyczne dla komunikatu 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje znaczenie tytułu utworu, dostrzega w wierszu refleksje o charakterze filozoficznym, wskazuje powtórzenia, wyjaśnia ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> określa postawę wobec świata zaprezentowaną w wierszu, formuluje refleksje o charakterze filozoficznym wynikające z tekstu, wskazuje paradoks, wyjaśnia jego znaczenie
Bolesław Prus <i>Faraon</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wie, czym są i gdzie się znajdują piramidy 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, w jakim celu wznoszono piramidy 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje materiał językowy z tekstu do opisu piramid 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego piramidy uważane są za niezwykle budowle, uzasadnia ich znaczenie w kulturze
<i>Mali, lecz wielcy w języku.</i> Przymyki i spójniki	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia przymyki od spójników 	<ul style="list-style-type: none"> używa prawidłowych form przypadków rzeczownika w wyrażeniach przymikowych 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przymyki złożone, stosuje je w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje celowo spójniki dla wyrażenia łączności, przeciwstawienia, rozłączności, wynikania
Małgorzata Musierowicz <i>Opium w rosole</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przykłady, na podstawie których można określić miejsce i czas wydarzeń, wymienia rodziny przedstawione w powieści, przedstawia wybranych bohaterów utworu, wypisuje z tekstu zdania o charakterze sentencji 	<ul style="list-style-type: none"> określa miejsce i czas wydarzeń, wylicza członków rodzin przedstawionych w powieści, wstępnie charakteryzuje wybranych bohaterów utworu, wskazuje sentencję, którą uważa za ważną we własnym życiu, próbuje uzasadnić swój wybór 	<ul style="list-style-type: none"> ukonkretnia i omawia miejsce i czas wydarzeń, przedstawia relacje między członkami rodzin przedstawionych w powieści, dokonuje wyczerpującej charakterystyki bohaterów, próbuje komentować sentencje życiowe zawarte w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia realia rzeczywistości, w której toczy się akcja utworu, omawia i porównuje atmosferę panującą w opisanych domach, charakteryzuje porównawczo bohaterów, omawia i ocenia ich postawy wobec świata, rozwija sentencje zawarte w utworze własnymi refleksjami
Stanisław Lem <i>Dzienniki gwiazdowe.</i> <i>Podróż ósma</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> podaje z tekstu przykłady fantastycznych urządzeń, postaci, miejsc, przedstawia cel podróży głównego bohatera, wie, co to neologizm 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między elementami fantastycznymi z tekstu a fantastyką baśniową, przedstawia własnymi słowami rozmowę bohaterów, wyszukuje neologizmy w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> omawia charakterystyczne cechy świata przedstawionego w utworze, nazywa emocje głównego bohatera, ustala, czym są wywołane, próbuje podać wyrazy, które były inspiracją do stworzenia neologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, co jest wyróżnikiem literatury fantastycznonaukowej, ocenia, jaki obraz ludzkości wyłania się z rozmowy bohaterów, podaje wyrazy, które były inspiracją do stworzenia neologizmów

Homer <i>Iliada</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że <i>Iliada</i> to jedno z najważniejszych dzieł literackich w kulturze europejskiej, • czyta uważnie tekst, zaznacza wyrazy i formy wyrazów, których nie rozumie, • przedstawia kto, z kim, dlaczego walczy, • czyta uważnie definicję porównania homeryckiego, • redaguje krótkie sprawozdanie, w którym podaje najważniejsze informacje o relacjonowanym wydarzeniu 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że <i>Iliada</i> opowiada historię wojny trojańskiej, • czyta uważnie tekst, korzysta z przypisów, • opowiada własnymi słowami jeden z epizodów walki, • wykorzystując definicję, wyjaśnia, czym cechuje się porównanie homeryckie, • redaguje sprawozdanie, w którym przedstawia przebieg relacjonowanego wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, jakie były przyczyny wybuchu wojny trojańskiej, • wymienia postacie przedstawione we fragmencie, • wyodrębnia kolejne epizody walki, • wskazuje w tekście przykład porównania homeryckiego, • redaguje sprawozdanie, w którym przedstawia emocje uczestników wydarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że <i>Iliada</i> jest eposem, wymienia cechy eposu, • wyjaśnia, kim są postacie przedstawione we fragmencie, • opisuje zachowanie uczestników walki, nazywa wartości, w imię których podjęli walkę przeciw sobie, • charakteryzuje język porównania homeryckiego, • redaguje sprawozdanie, wykorzystuje czas teraźniejszy, stosuje różne typy zdań
<i>Wygrać z językiem.</i> Wypowiedzenie	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia zdanie od równoważnika zdania, • rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe 	<ul style="list-style-type: none"> • zastępuje zdania ich równoważnikami, • przekształca zdania oznajmujące w pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym cechuje się zdanie, a czym równoważnik, • sprawnie posługuje się różnymi typami wypowiedzeń 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje funkcjonalnie równoważniki w wypowiedziach, • celowo wykorzystuje różne typy wypowiedzeń dla osiągnięcia zamierzonych efektów
<i>Opowieści Okrągłego Stołu</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada wybrane wydarzenie, • wymienia rycerskie atrybuty, • przedstawia podstawowe zasady rycerskiego postępowania w formie kodeksu 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o zwyczajach rycerskich, • wyjaśnia, co oznaczały rycerskie atrybuty, • hierarchizuje zasady rycerskiego postępowania w formie kodeksu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym był i co symbolizuje okrągły stół, • przedstawia rycerskie powinności, • redaguje kodeks rycerskiego postępowania, zachowuje jednorodną formę czasowników 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia, czym był i co symbolizuje Święty Graal, • nazywa główne cechy rycerza, wymienia najważniejsze dla niego wartości, • redaguje kodeks rycerskiego postępowania, proponuje graficzny układ zapisu
Fryderyk Schiller <i>Rękawiczka</i>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta płynnie tekst, • wyodrębnia strofy, dostrzega rymy, • wyodrębnia kolejne wydarzenia, • wyodrębnia dialog, • wie, że tekst jest balladą 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta płynnie tekst z uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych, • nazywa rymy, określa rytm, • wskazuje zawiązanie, punkt kulminacyjny i rozwiązanie akcji, • określa bohaterów prowadzących dialog, proponuje rozwinięcie go, • czyta i odtwarza definicję ballady 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta tekst, stara się oddać napięcie dramatyczne utworu, • wskazuje i nazywa środki poetyckie, • dostrzega narratora, • określa jego postawę wobec świata przedstawionego, • ocenia postacie na podstawie ich wypowiedzi, • wie, że ballada łączy cechy różnych rodzajów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> • stara się głosowo interpretować tekst, • wymienia i omawia liryczne cechy utworu, • wymienia epickie cechy utworu, • dostrzega elementy dramatyczne w utworze, • wyjaśnia, na czym polega synkretyzm rodzajowy

	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
<i>Powiedzieć wszystko, co pomyśli głowa.</i> Części zdania	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia logiczne związki wyrazów w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia związek główny, tworzy poprawne związki główne w swoich wypowiedziach, posługuje się terminami: <i>podmiot, orzeczenie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia związki poboczne, tworzy poprawne związki poboczne, posługuje się terminami: <i>przydawka, dopełnienie, okolicznik</i> 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy logiczne struktury zdaniowe, sprawnie posługuje się nazwami wszystkich części zdania
Christopher Paolini <i>Eragon</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia fantastyczne postacie, dzieli je na bohaterów pozytywnych i negatywnych, wskazuje związki utworu z baśnią 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy magii, wyjaśnia, z czym są związane, wskazuje elementy wywodzące się z opowieści rycerskich 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega motyw smoka, omawia jego znaczenie w świecie przedstawionym utworu, wskazuje związki z mitem, legendą 	<ul style="list-style-type: none"> omawia główne cechy świata przedstawionego w utworze, wskazuje cechy utworów należących do literatury fantasy
<i>Przybyli, zobaczyli, zwyciężyli.</i> Orzeczenie	<ul style="list-style-type: none"> wie, o czym informuje orzeczenie, na jakie pytania odpowiada 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje orzeczenie czasownikowe, prawidłowo używa go w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje orzeczenie imienne, prawidłowo używa go w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wszystkie rodzaje orzeczenia, prawidłowo używa je w zdaniach
Henryk Sienkiewicz <i>Pan Wołodyjowski</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> określa miejsce, czas przedstawionych wydarzeń, wymienia bohaterów biorących w nich udział, opowiada własnymi słowami przebieg ślubowania złożonego przez bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> dzieli fragment na części, tytułuje je, przedstawia motywy działania bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje narratora, określa jego stosunek do prezentowanych postaci i ich czynów, przedstawia pozytywne i negatywne skutki decyzji podjętej przez bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że utwór jest powieścią historyczną, wyjaśnia sens określenia: <i>ku pokrzepieniu serc</i>, nazywa wartości, którymi kierowali się bohaterowie, ocenia ich postępowanie
Stanisław Kałamacki <i>Legendy spod Giewontu</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własnymi słowami treść legendy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego tekst jest legendą 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia symboliczne znaczenie motywu śpiących rycerzy
<i>Kto śpi, a kto czuwa?</i> Podmiot	<ul style="list-style-type: none"> wie, o czym informuje podmiot, na jakie pytania odpowiada 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje podmiot gramatyczny, rozpoznaje podmiot domyślny 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje podmiot logiczny, wskazuje podmiot szeregowy i towarzyszący 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i wskazuje wszystkie rodzaje podmiotu, rozpoznaje zdania bezpodmiotowe

<p>Konstanty Ildefons Gałczyński <i>Pieśń o żołnierzach z Westerplatte</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wydobywa z tekstu informacje pozwalające określić sytuację liryczną, rozpoznaje motyw nieba, przypomina symboliczne znaczenie nieba, płynnie recytuje tekst 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zbiorowego bohatera lirycznego, nazywa wartości reprezentowane przez bohatera zbiorowego, recytuje tekst, zwraca uwagę na prawidłową wymowę 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia wypowiedzi podmiotu lirycznego i bohatera lirycznego, ustala, czego dotyczy, wyjaśnia pojęcie <i>apoteoza</i>, ustala, co i w jaki sposób zostało w tekście poddane idealizacji, gloryfikacji, recytuje tekst, zwraca uwagę na odpowiednie tempo 	<ul style="list-style-type: none"> postrzega tekst jako legendę poetycką, określa sposób i cel jej tworzenia, głosowo interpretuje utwór
<p>Adam Mickiewicz <i>Świtezianka</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> opowiada wybrane wydarzenie, określa ogólnie miejsce wydarzeń, przedstawia bohaterów, wstępnie określa nastrój utworu, rozpoznaje utwór jako balladę, 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza ramowy plan wydarzeń, wypisuje elementy krajobrazu, krótko charakteryzuje bohaterów, wskazuje elementy świata przedstawionego tworzące nastrój, wskazuje elementy fantastyki i specyfikę nastroju jako ważne cechy ballady 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada wybrane wydarzenie z punktu widzenia jednego z bohaterów, ustala cechy krajobrazu, wyjaśnia, na czym polega wina strzelca, jaką ponosi karę, kto ją wymierza, dostrzega zmiany nastroju, wie, że ballada łączy w sobie cechy liryki, epiki, zawiera elementy dramatu 	<ul style="list-style-type: none"> dzieli wydarzenia według zasady prawdopodobieństwa, wskazuje i nazywa językowe środki opisujące krajobraz, formułuje prawdy moralne wynikające z tekstu, nazywa nastrój poszczególnych części utworu, wymienia wszystkie cechy ballady jako gatunku literackiego
<p><i>Jakiż to chłopiec piękny i młody?</i> Przydawka</p>	<ul style="list-style-type: none"> wie, że przydawka jest częścią zdania, wymienia pytania, na które odpowiada przydawka 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że przydawka jest określeniem rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> wie, jakimi częściami mowy może być wyrażana przydawka 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przydawki, celowo i funkcjonalnie wykorzystuje je w swoich wypowiedziach
<p>Juliusz Słowacki <i>Balladyna</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady realistycznych i fantastycznych wydarzeń, przedstawia krótko osoby dramatu, przedstawia tytułową bohaterkę, odróżnia tekst główny od tekstu pobocznego, wie, że utwór jest dramatem 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia najważniejsze wydarzenia akcji, wymienia postacie fantastyczne, podaje przykłady ich ingerencji w losy innych bohaterów, nazywa cechy osobowości tytułowej bohaterki, rozpoznaje w tekście głównym dialogi i monologi, wie, że dramat to rodzaj literacki, wymienia lirykę i epikę jako nazwy dwóch pozostałych rodzajów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> szereguje najważniejsze wydarzenia akcji, nazywa najważniejszą cechę każdej postaci, tworzy portret psychologiczny tytułowej bohaterki, wydobywa z tekstu pobocznej informacji, ustala, czego dotyczy, wskazuje brak narratora i cechy budowy jako istotne wyróżniki rodzajowe dramatu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wydarzenia o największym napięciu dramatycznym, motywuje swój wybór, charakteryzuje wybranego bohatera, wprowadza elementy oceny, ocenia tytułową bohaterkę, formułuje argumenty uzasadniające ocenę, zaznacza fragmenty tekstu głównego, które uważa za istotne, uzasadnia swój wybór, wymienia cechy dramatu jako rodzaju literackiego

	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
Mary Shelley <i>Frankenstein</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> opowiada własnymi słowami tekst, stosuje narrację trzecioosobową, przedstawia narratora utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia elementy świata przedstawionego, opowiada, w jaki sposób naukowiec stworzył człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> określa temat utworu, przedstawia motywy, którymi kierował się naukowiec, stwarzając człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego utwór jest powieścią grozy, prezentuje i uzasadnia swoją opinię na temat granic lub ich braku wobec dokonań naukowych
<i>Czy słyszeliście o nich? Co odkryli i komu to potrzebne?.</i> Dopełnienie	<ul style="list-style-type: none"> wie, że dopełnienie jest częścią zdania, wymienia pytania, na które odpowiada dopełnienie 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że dopełnienie jest określeniem czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> wie, jakimi częściami mowy może być wyrażone dopełnienie 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje dopełnienia, celowo i funkcjonalnie stosuje je w swoich wypowiedziach
Hans Christian Andersen <i>Pewna wiadomość</i>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia zwierzęcych bohaterów utworu, dostrzega i wyjaśnia różnice między faktem i plotką, przeogląda gazetę lub internetowy serwis informacyjny w poszukiwaniu tekstów informacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje uosobienie jako sposób przedstawienia bohaterów, wykorzystując podane propozycje, odtwarza etapy powstawania plotki, określa tematykę wiadomości zamieszczonych w prasie lub internetowych serwisach informacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia cel zastosowania uosobienia, odtwarza mechanizmy powstawania plotki, wyodrębnia rodzaje informacji, uzupełnia schemat 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega i z czego wynika uniwersalizm utworu, wyjaśnia, na czym polegają negatywne skutki plotki, podaje przykłady, w tekstach informacyjnych oddziela fakty od opinii i komentarzy
Kazimierz Wierzyński <i>Strofa o Prometeuszu,</i> Zbigniew Herbert <i>Stary Prometeusz</i>	<ul style="list-style-type: none"> przypomina treść mitu o Prometeuszu, dostrzega związek wiersza K. Wierzyńskiego z mitem o Prometeuszu, sprawdza w odpowiednim słowniku znaczenie terminu <i>prometeizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przypomina, kim był Prometeusz, wskazuje, do którego fragmentu mitu nawiązuje wiersz K. Wierzyńskiego, na podstawie definicji słownikowej wyjaśnia własnymi słowami znaczenie terminu <i>prometeizm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przypomina, co ludzkość zawdzięcza temu tytanowi, komentuje sposób przedstawienia Prometeusza w tekście Z. Herberta, wyjaśnia, czym wyraża się postawa prometejska 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, jaką funkcję pełniły mity w kulturze antycznej, wyjaśnia, na czym polega reinterpretacja mitu w tekście Z. Herberta, nazywa nadrzędne wartości ujawniające się w postawie prometejskiej bohatera, podaje przykłady postaci, z którymi można łączyć postawę prometejską
Jan Twardowski <i>Nie rozdzielaj</i>	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie tekstu wprowadzenia z podręcznika wyjaśnia znaczenie słowa <i>pasja</i>, tytułuje kolejne strofy wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy występujące w motywach pasyjnych, wskazuje słowa-klucze w tekście, uzasadnia swój wybór 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i omawia motyw pasyjny na obrazie, tworzy mapę skojarzeń wokół słów-kluczy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje i omawia motyw pasyjny w wierszu, porównuje z motywem pasyjnym na obrazie, wyjaśnia, jak zostały przedstawione w tekście pojęcia abstrakcyjne

John Ronald Reuel Tolkien <i>Władca Pierścieni</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wylicza elementy świata przedstawionego, wyjaśnia, na czym polega zadanie, którego podjęli się bohaterowie, odtwarza etapy ich wędrówki, redaguje zaproszenie według podanego wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> krótko omawia elementy świata przedstawionego, przedstawia bohaterów, wymienia zadania każdego z nich, omawia okoliczności związane z wędrówką bohaterów (jak, gdzie, kiedy, po co, dlaczego?), redaguje zaproszenie, zachowuje graficzny układ tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> określa, jakim rodzajem powieści jest utwór Tolkiena, komentuje fragmenty opisujące przeżycia i emocje bohaterów, wymienia trudności, które musieli pokonać bohaterowie w czasie wędrówki, redaguje zaproszenie, prawidłowo stosuje formy grzecznościowe 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, dlaczego tekst należy do powieści fantasy, komentuje i ocenia postępowanie bohaterów, wyjaśnia metaforyczne znaczenie wędrówki bohaterów, redaguje zaproszenie zawierające obok informacji zachętę
<i>Nadstaw ucha – najciekawsze są okoliczności.</i> Okoliczniki	<ul style="list-style-type: none"> wie, że okolicznik jest częścią zdania, wymienia pytania, na które odpowiada okolicznik 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że okolicznik jest określeniem czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażane okoliczniki 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje okoliczniki, celowo i funkcjonalnie stosuje wszystkie rodzaje okolicznika w swych wypowiedziach
Biblia <i>Przypowieść o miłosiernym Samarytaninie</i>	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza wydarzenia przedstawione w tekście, wymienia postacie, wie, że tekst jest przypowieścią, zna dwa znaczenia pojęcia <i>samarytanin</i> (<i>Samarytanin</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, kto i w jakich okolicznościach opowiada o wydarzeniach, przedstawia postępowanie i zachowanie bohaterów, wyjaśnia, czym cechuje się przypowieść, wyjaśnia, czym cechuje się postawa samarytańska 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje przebieg wydarzeń, wyjaśnia motywy postępowania i zachowania bohaterów, wskazuje w tekście cechy przypowieści, podaje przykłady postawy samarytańskiej 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega symboliczne znaczenie wydarzeń, komentuje i ocenia postępowanie i zachowanie bohaterów, formułuje pouczenia wynikające z przypowieści, określa znaczenie postawy samarytańskiej we współczesnym świecie
Anna Dymna, Wojciech Szczęśliński <i>Warto mimo wszystko</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> nazywa cechy charakteryzujące postawę życiową zaprezentowaną w wywiadzie, wyjaśnia istotę wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie nazwy fundacji „Mimo wszystko”, projektuje plakat lub plaketkę zachęcającą do wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia motywy postępowania przedstawionego w wywiadzie, wymyśla hasło propagujące wolontariat 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje postawę życiową zaprezentowaną w wywiadzie, przedstawia argumenty uzasadniające ideę wolontariatu
<i>Co się kryje w zdaniu?</i> Analiza struktury zdania	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia w zdaniu związek główny 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia w zdaniu grupę podmiotu i grupę orzeczenia 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w związkach wyrazowych wyrazy określone i określające 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy poprawny wykres zdania
Adam Mickiewicz <i>Dziady cz. II</i>	<ul style="list-style-type: none"> wie, kiedy żył i tworzył A. Mickiewicz, określa czas, miejsce i uczestników ceremonii dziadów, wie, co to jest motto, wymienia postacie duchów, 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie tekstu wprowadzenia z podręcznika przedstawia podstawowe fakty z biografii A. Mickiewicza, wyjaśnia nazwę obrzędu, przedstawia jego cel, 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie uzupełnia fakty biograficzne dotyczące życia i twórczości A. Mickiewicza, porządkuje podane elementy dramatu, dzieląc je na chrześcijańskie i pogańskie, 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>wieszcz</i>, krótko uzasadnia, dlaczego można obdarzyć tym mianem A. Mickiewicza, przedstawia wyczerpująco obrzęd dziadów,

	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia akt od sceny dramatu, wymienia głównych twórców przedstawienia teatralnego 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia sens motta, odtwarza historię poszczególnych zjaw, wyjaśnia, czym jest scena jako część kompozycyjna dramatu, wymienia wszystkich twórców przedstawienia teatralnego 	<ul style="list-style-type: none"> przypomina za co i jaką karę ponosi każda zjaw, wskazuje punkt kulminacyjny każdej sceny, wymienia zadania poszczególnych twórców przedstawienia teatralnego, 	<ul style="list-style-type: none"> odtwarza własnymi słowami treść przestrogi związanej z każdą postacią, nazywa wartości, wynikające z kolejnych przestróg, określa zasadę łączenia scen w <i>Dziadach</i>, wymienia twórcywa sztuki teatralnej, łączy z nimi poszczególnych twórców przedstawienia teatralnego
Dorota Terakowska <i>Tam gdzie spadają Anioły</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje fragmenty tekstu opisujące zachowanie, sposób mówienia bohaterek, redaguje i poprawnie zapisuje graficznie dialogi bohaterek 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia na podstawie tekstu zachowanie, sposób mówienia bohaterek, redaguje wskazówki dotyczące wyglądu, zachowania uczestników dialogu 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje zachowanie, sposób mówienia bohaterek w formie tekstu pobocznego, redaguje wskazówki opisujące scenerię, w której toczy się dialog 	<ul style="list-style-type: none"> ustala, czego można dowiedzieć się o bohaterkach na podstawie ich zachowania, sposobu mówienia, redaguje fragment scenariusza teatralnego
Jan Kochanowski <i>Fraszki</i> (wybór), Jan Sztudynger <i>Fraszki</i> (wybór)	<ul style="list-style-type: none"> określa temat kilku wybranych fraszek, wskazuje grę słów jako źródło humoru, podaje przykład fraszki, rozpoznaje fraszkę wśród innych tekstów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> określa temat wszystkich podanych fraszek, wyjaśnia grę słów we wskazanych fraszkach, wie, że fraszka to jeden z gatunków lirycznych 	<ul style="list-style-type: none"> grupuje fraszki według wybranej przez siebie zasady, wskazuje puentę jako źródło humoru we fraszce, podaje przykłady, wyjaśnia, czym cechuje się fraszka jako gatunek literacki 	<ul style="list-style-type: none"> ustala, co może być tematem fraszki jako gatunku literackiego, wskazuje ironię jako źródło humoru we fraszce, wyjaśnia znaczenie ironii we wskazanych przykładach, próbuję samodzielnie zredagować fraszkę, zachowując reguły gatunku
Kazimierz Wierzyński <i>Zielono mam w głowie</i>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia wyrazy i ich formy pozwalające wskazać osobę mówiącą w wierszu, wyczuwa regularność rytmu utworu, podaje przykłady przenośni, redaguje podziękowanie według wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa uczucia i emocje wyrażane przez osobę mówiącą, wskazuje rymy, wiąże ich układ z rytmem wiersza, wskazuje wszystkie przenośnie zastosowane w tekście, samodzielnie redaguje podziękowanie o charakterze oficjalnym 	<ul style="list-style-type: none"> próbuję określić, kim może być osoba mówiąca, omawia budowę i układ wersów, wiąże swe spostrzeżenia z rytmem wiersza, wyjaśnia znaczenie wybranej przenośni, redaguje podziękowanie o charakterze osobistym, 	<ul style="list-style-type: none"> określa postawę życiową osoby mówiącej, wskazuje i omawia wszystkie elementy rytmizujące wiersz, interpretuje znaczenia wynikające z metaforyki utworu, redaguje rozwinięte podziękowanie, zachowując wszystkie cechy tej formy wypowiedzi

Małgorzata Musierowicz <i>Czarna polewka</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> wypisuje z tekstu określenia dotyczące wyglądu, usposobienia bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> do wypisanych przykładów dobiera wyrazy o przeciwstawnym znaczeniu 	<ul style="list-style-type: none"> do wypisanych przykładów dobiera wyrażenia bliskoznaczne 	<ul style="list-style-type: none"> wypisuje z tekstu zwroty o przenośnym znaczeniu, podaje ich dosłowne znaczenie
<i>Uśmiech fortuny i kaprysy losu.</i> Synonimy, antonimy, związki frazeologiczne	<ul style="list-style-type: none"> korzystając ze słownika, dobiera wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne 	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie dobiera synonimy i antonimy 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w wypowiedziach frazeologizmy, podaje ich dosłowne znaczenia 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje celowo w wypowiedziach synonimy, antonimy, rozumie znaczenia związków frazeologicznych
Sławomir Mrożek <i>Śpiąca królewna</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście wydarzenia typowe dla baśni wyodrębnia wypowiedzi narratora i wypowiedzi bohaterów odtworza treść opowiadania własnymi słowami 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wydarzenia niezgodne z konwencją baśniową, określa temat wypowiedzi bohaterów, proponuje zarys dalszego ciągu wydarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje postaci, wskazuje cechy nietypowe dla bohaterów baśniowych, charakteryzuje styl wypowiedzi narratora, proponuje dalszy ciąg opowiadania 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sposób nawiązania w opowiadaniu do konwencji baśniowej, komentuje język utworu, wskazuje jego cechy, proponuje dalszy ciąg opowiadania z zachowaniem konwencji zastosowanej przez autora
Marc Chagall <i>Spacer</i> (reprodukcja obrazu)	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy warstwy przedstawieniowej obrazu, rozdziela plany obrazu, proponuje inny tytuł obrazu, odzwierciedlający jego wymowę 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy realistyczne warstwy przedstawieniowej obrazu, wymienia składniki poszczególnych planów obrazu, próbuję sformułować własną krótką ocenę dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje elementy nadrealistyczne, magiczne, dostrzega deformację elementów przedstawionych na poszczególnych planach, wydobywa symboliczne znaczenia z warstwy przedstawieniowej obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sposoby łączenia wszystkich elementów na obrazie, wskazuje i nazywa niekonwencjonalne sposoby malarskiego przedstawienia świata, uogólnia artystyczne przesłanie dzieła

KRYTERIA OGÓLNE

Sprawności	Wymagania			
	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
Uczeń				
Słuchanie	<ul style="list-style-type: none"> słucha uważnie wypowiedzi nauczyciela i kolegów, odtwarza podstawową treść cudzej wypowiedzi, rozumie treść pytań i poleceń 	<ul style="list-style-type: none"> słucha uważnie całości wypowiedzi nauczyciela i kolegów, odtwarza pełną treść cudzej wypowiedzi, odtwarza własnymi słowami treść pytań i poleceń 	<ul style="list-style-type: none"> nawiązuje do cudzych wypowiedzi we własnej pracy, selekcjonuje informacje z wysłuchanej wypowiedzi, potrafi wyjaśnić sens pytań i poleceń 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje twórczo cudze wypowiedzi, notuje informacje i główne myśli cudzej wypowiedzi, rozpoznaje intencje zawarte w pytaniach i poleceniach
Mówienie	<ul style="list-style-type: none"> krótko wypowiada się na podany temat, przestrzega poprawności gramatycznej, prawidłowo wymawia wyrazy, przedstawia się w kilku zdaniach, opowiada własnymi słowami wybrane wydarzenie z fabuły utworu epickiego, krótko przedstawia sytuację zobrazowaną w utworze lirycznym, odtwarza wybrane wydarzenie akcji dramatu, krótko przedstawia bohatera utworu, prezentuje jego wygląd, nazywa uczucia bohaterów literackich, nazywa wartości przedstawiane w tekście, przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na temat problemów znanych z codziennego życia, 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na podany temat, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, unika powtórzeń wyrazów, stara się prawidłowo je wymawiać i akcentować, przedstawia się w sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej, opowiada własnymi słowami fabułę krótkiego utworu epickiego, opowiada własnymi słowami sytuację liryczną zobrazowaną w wierszu, odtwarza główne wydarzenia, akcję dramatu, wstępnie charakteryzuje bohatera utworu, nazywa i krótko przedstawia uczucia bohaterów literackich, krótko wypowiada się na temat wartości przedstawianych w tekście, 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje treść swojej wypowiedzi, świadomie ją komponuje, stosuje urozmaicone słownictwo, stara się przestrzegać zasad poprawnej wymowy i akcentowania, przedstawia się w sytuacji oficjalnej i nieoficjalnej, stosuje odpowiednie słownictwo, opowiada fabułę utworu kilkuwątkowego, opowiada i dookreśla sytuację liryczną, odtwarza akcję dramatu, charakteryzuje i krótko ocenia bohatera utworu, wypowiada się na temat uczuć i przeżyć bohaterów literackich, omawia wartości przedstawiane w tekście, przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej tekstu literackiego, 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi, stosuje funkcjonalnie różnorodne środki językowe, bezbłędnie wymawia i akcentuje wyrazy, tworzy wypowiedź o charakterze autoprezentacji, opowiada fabułę utworu, świadomie wykorzystuje tempo mówienia, intonację, komentuje sytuację liryczną, opowiada akcję dramatu, eksponuje głosowo punkt kulminacyjny, charakteryzuje i ocenia bohatera utworu, przedstawia i komentuje motywy jego postępowania, określa uczucia i przeżycia bohaterów, uzasadnia swą wypowiedź odwołaniami do tekstu,

	<ul style="list-style-type: none"> • odtwarza zawartość treściową definicji, • formułuje pytania dotyczące warstwy przedstawieniowej utworu, • płynnie wygłasza tekst z pamięci 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rzeczowe i emocjonalne argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów, • przedstawia znaczenie terminów i pojęć, wykorzystując podane definicje, • formułuje pytania związane z dosłownymi znaczeniami utworu, • płynnie recytuje tekst, przestrzega intonacji zdaniowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia samodzielnie znaczenie terminów i pojęć, • formułuje pytania związane z przenośnymi znaczeniami utworu, • płynnie recytuje tekst, dobiera odpowiednie tempo, intonację 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje własne stanowisko wobec wartości przedstawianych w tekście, • posługuje się wszystkimi rodzajami argumentów w dyskusji na różne tematy, • swobodnie posługuje się w wypowiedziach terminami i pojęciami, • formułuje pytania problemowe dotyczące wszystkich składników utworu, • interpretuje głosowo utwór
Czytanie. Odbiór tekstów literackich i innych tekstów kultury	<ul style="list-style-type: none"> • czyta płynnie tekst, • wydobywa z tekstu wskazane informacje, • odtwarza elementy świata przedstawionego w tekście, • wskazuje formy pozwalające rozpoznać nadawcę i adresata w utworze lirycznym, • wydobywa z tekstu informacje pozwalające określić sytuację liryczną, • wie, że język utworu lirycznego cechuje się obecnością różnych środków poetyckich, • odróżnia lirykę od innych rodzajów literackich, • kojarzy pieśń, fraszkę z liryką jako rodzajem literackim, • zna balladę jako gatunek, • odróżnia narratora od autora utworu, • rozróżnia pojęcia: <i>wątek</i>, <i>fabuła</i>, <i>akcja</i>, • odróżnia epikę od innych rodzajów literackich, • kojarzy powieść i opowiadanie z epiką jako rodzajem literackim, 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta płynnie tekst, uwzględnia znaki interpunkcyjne, • samodzielnie wydobywa z tekstu najważniejsze informacje, • odczytuje tekst na poziomie dosłownym, • nazywa i określa nadawcę i adresata wypowiedzi lirycznej, • przedstawia sytuację liryczną, • rozpoznaje i nazywa podstawowe środki poetyckie, • wymienia podstawowe cechy liryki jako rodzaju literackiego, • wymienia główne cechy gatunkowe fraszki, • wie, że ballada ma cechy różnych rodzajów literackich, • rozpoznaje narratora w tekście, • szereguje wydarzenia wątku, • wymienia podstawowe cechy epiki jako rodzaju literackiego, • wymienia główne cechy powieści i opowiadania, • rozpoznaje w tekście głównym dialogi i monologi, • rozpoznaje elementy realistyczne i fantastyczne, 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta płynnie tekst, dobiera odpowiednie tempo i intonację, • wydobywa i porządkuje istotne informacje, • odczytuje naddane znaczenia tekstu, • określa relacje między nadawcą i adresatem w utworze lirycznym, • wyodrębnia obrazy poetyckie, • określa funkcję różnych środków poetyckich, • wyjaśnia, czym cechują się utwory liryczne, • wyjaśnia, czym jest fraszka, • wskazuje w balladzie cechy różnych rodzajów literackich, • wyjaśnia rolę narratora w tekście, • wyodrębnia etapy akcji utworu, • wyjaśnia, czym cechują się utwory epiczne, • wyjaśnia, czym cechuje się powieść, opowiadanie, • wskazuje brak narratora i cechy budowy jako ważne wyróżniki rodzajowe dramatu, 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta tekst, uwzględnia jego organizację rytmiczną, • twórczo wykorzystuje informacje z tekstu we własnej pracy, • odczytuje i komentuje naddane znaczenia tekstu, • charakteryzuje postawę nadawcy wobec świata, • charakteryzuje adresata wypowiedzi lirycznej, • opisuje i komentuje obrazy poetyckie, • formułuje znaczenia wynikające z zastosowanych środków poetyckich, • uzasadnia, dlaczego utwór należy do liryki, • wykorzystuje wiedzę o przynależności gatunkowej utworu lirycznego do interpretacji tekstu, • wyjaśnia, czym cechuje się ballada jako gatunek literacki, • określa narratora i narrację utworu, • komentuje przebieg akcji utworu,

	KONIECZNE (ocena: dopuszczający)	PODSTAWOWE (ocena: dostateczny)	ROZSZERZONE (ocena: dobry)	DOPEŁNIAJĄCE (ocena: bardzo dobry)
	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia dramaty od innych rodzajów literackich, odróżnia tekst główny od tekstu pobocznego, odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości, rozpoznaje w tekstach podstawowe motywy literackie, zna podstawowe słowniki, wymienia elementy warstwy przedstawieniowej obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega ciągłość podstawowych motywów literackich, wyszukuje w odpowiednich słownikach wskazane informacje, komentuje warstwę przedstawieniową obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega w tekstach ironię, zestawia teksty, w których występuje ten sam motyw literacki, samodzielnie korzysta z odpowiednich słowników, rozpoznaje na obrazie znaczenia naddane, wskazuje elementy symboliczne 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje budowę fabuły, uzasadnia, dlaczego utwór należy do epiki, rozpoznaje różne rodzaje powieści, wymienia cechy dramatu jako rodzaju literackiego, wyjaśnia rolę i funkcję ironii, porównuje i komentuje sposób wykorzystania tego samego motywu literackiego w różnych tekstach, posługuje się informacjami zaczerpniętymi ze słowników, wyjaśnia rolę środków języka malarskiego w tworzeniu znaczeń obrazu
Pisanie	<ul style="list-style-type: none"> tworzy poprawne związki wyrazowe, buduje logiczne zdania, pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawnościowymi, redaguje według podanego wzoru użytkowe formy wypowiedzi: streszczenie, ogłoszenie, list, dedykację, życzenia, instrukcję, notatkę, gratulacje, ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie, redaguje według podanego wzoru: opis postaci, miejsca, przedmiotu, przy niewielkiej pomocy redaguje opowiadanie, nadaje mu tytuł, redaguje według podanego wzoru charakterystykę postaci 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy poprawnie zdania rozwinięte i złożone, nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, redaguje samodzielnie użytkowe formy wypowiedzi, zachowuje podstawowe cechy każdej z form wypowiedzi, redaguje samodzielnie opis postaci, miejsca, przedmiotu, redaguje samodzielnie opowiadanie, wprowadza dialogi, redaguje samodzielnie charakterystykę postaci 	<ul style="list-style-type: none"> łączy logicznie zdania, pisze tekst przejrzysty kompozycyjnie, stosuje akapity, redaguje użytkowe formy wypowiedzi, stosuje odpowiednie słownictwo, środki językowe podkreślające intencję wypowiedzi, redaguje rozwinięty opis postaci, miejsca, przedmiotu, redaguje opowiadanie zawierające dialogi i opisy, redaguje charakterystykę postaci, stosuje bogate słownictwo nazywające cechy 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje funkcjonalnie bogate słownictwo, tworzy tekst bez błędów, przejrzysty kompozycyjnie, dba o estetykę zapisu, redaguje użytkowe formy wypowiedzi zgodnie z wszystkimi cechami kompozycyjnymi i językowymi danej formy, redaguje opis postaci, miejsca, przedmiotu, stosuje bogate słownictwo nazywające i określające cechy wyglądu, stosuje porównania, redaguje twórcze opowiadanie zakończone puentą, redaguje charakterystykę postaci, uzasadnia podane cechy, przedstawia ocenę postaci

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, którego osiągnięcia w znacznym stopniu wykraczają poza wymagania dopełniające i sytuują się na poziomie ponadprogramowym. Jego praca cechuje się samodzielnością i kreatywnością. Prezentuje wysoki poziom wiedzy i erudycji interdyscyplinarnej. Świadomie i funkcjonalnie posługuje się bogatym słownictwem terminologicznym. Samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literatury pięknej, literatury faktu. Czyta, rozumie i wykorzystuje teksty popularnonaukowe i naukowe. Potrafi analizować i interpretować dzieła malarskie z uwzględnieniem specyfiki środków języka malarskiego. Formułuje problemy, proponuje sposoby ich rozwiązania. Tworzy bezbłędne pod każdym względem wypowiedzi ustne i pisemne. Odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych, publikuje swoje teksty.

Ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.